

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-4-247
Karar Sayısı : 12-46/1398-471
Karar Tarihi : 27.09.2012

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Metin HASSU, Bahar ERSOY

C. BAŞVURAN : SM Saraylı İç Dış Pet. Ürün. İnş. Taah. San. ve Tic. Ltd. Şti.
(Ekonomi Bakanlığı kanalıyla)
Konya Organize Sanayi Bölgesi T. Ziyaeddin Akbulut Cad. No:19
42300 Selçuklu/Konya

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Arkas Denizcilik ve Nakliyat A.Ş. Mersin Şubesi
Yenimahalle 119. Cad. 5309 Sok. Mahmut Torun Ticaret Merkezi
K:11 33050 Mersin
- Denizer Ticaret ve Taşımacılık Ltd. Şti.
Kültür Mah. Atatürk Cad. 4316. Sok. Arman Apt. No:3 K:1 D:2
Mersin
- Efor Uluslararası Taş. İnş. Taah. Pet. Ürün. Oto Yedek Parçaları
San. Tic. Ltd. Şti.
Camişerif Mah. 5217 Sok. Kurt İş Hanı K:1 Mersin
- Maersk Denizcilik A.Ş. Mersin Şubesi
Yenimahalle 119. Cad. 5309 Sok. Mahmut Torun Ticaret Merkezi
K:7 33050 Mersin
- MSC Gemi Acenteliği A.Ş. Mersin Şubesi
Yeni Mah. İsmet İnönü Blv. No:66 Prestij Plaza K:3 33050
Akdeniz/Mersin
- Turkon Konteyner Taşımacılık ve Denizcilik A.Ş. Mersin Şubesi
Yenimahalle İsmet İnönü Blv. Klas Plaza B Blok K:12 No:22
Akdeniz/Mersin
- Ufuk Nakliyat ve Taahhüt Petrol Ürünleri Ticaret Ltd. Şti.
Çay Mah. Nakliyeciler Sit. No:16 33260 Mersin

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Mersin Limanından kara ve deniz yolu ile konteyner taşımacılığı yapan teşebbüslerin taşımacılık hizmet bedelini belirledikleri iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;

- Suriye’de son dönemde yaşanan gelişmeler neticesinde Suriye kara yolunun kapanması ve Irak kara yolunun ise uzun zamandan beri güvenli olmaması sebebiyle, güney illerimizdeki ve Anadolu’daki birçok firmanın Mersin Limanı’ndan ihracat yapmayı tercih ettiği, bu durumun Liman’da aşırı bir şekilde yığılma ve izdihama neden olduğu, bunu fırsat bilen Liman işçilerinin greve gittiği, bu durumun ürünlerini zamanında teslim edemeyen firmaların müşterilerini kaybetmesine ve gemilerin Liman’a uğramamasına neden olduğu,

12-46/1398-471

- Mersin Limanı'ndaki aşırı talebi gören armatörlerin Ortadoğu limanlarına gidecek konteyner ücretlerini beş katına kadar çıkarttığı; örneğin 2012 yılının Ocak ayında Mersin-Dammam Limanları arası 900 ABD Doları iken, halihazırda bu rakamın -liman lokal masrafları ve kara nakliyeleri masrafları hariç- 1600 ABD Doları tutarında olduğu,

- Mersin Limanı'nda bulunan konteyner nakliye firmalarının her yıl kendi aralarında toplanıp bir yediemine 100.000 TL tutarında bir senet vererek, çevre illerdeki müşterilerine tek fiyat vermeyi taahhüt ettikleri; örneğin Konya-İstanbul arasında (700 km) nakliye ücretinin piyasada 850 TL+KDV tutarında olmasına rağmen, Mersin Limanı'ndaki nakliye firmalarının Konya-Mersin arası (360 km) için nakliye ücretini 1200 TL+KDV olarak belirlediği, bununla birlikte söz konusu nakliye firmalarının, diğer illerden gelen nakliye firmalarını Mersin Limanı'na sokmadığı,

- Yeni düzenleme sonucu, SGS ve Bureau Veritas denetim firmalarının devreye girmesi neticesinde gümrüklerde yapılan kontrollerde TSE, CE, ISO vb. belgeleri mevcut olmayan malların gümrük kapılarından geçişinin yasaklandığı, söz konusu durumun ise gümrük kapılarında uzun kuyrukların oluşmasına neden olduğu iddia edilmektedir.

(3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 19.06.2012 tarih ve 4991 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 20.06.2012 tarih ve 2012-4-247/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu 04.07.2012 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Söz konusu karar uyarınca düzenlenen 19.09.2012 tarih ve 2012-4-247/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; başvuru konusu iddialar ile ilgili olarak soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

(2) İnceleme konusu iddialar çerçevesinde, ilgili ürün pazarı "*kara ve deniz yolu ile yapılan konteyner taşımacılık hizmetleri pazarı*", ilgili coğrafi pazar ise "*Mersin Limanı çıkışlı ve varışlı kara ve deniz yolu güzergâhları*" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Değerlendirme

I.2.1. Deniz Yolu ile Konteyner Taşımacılığı Yapan Teşebbüslerin Ortadoğu Limanlarına Gidecek Yüklerin Navlun Bedellerini Artırdığı İddiası

(5) Başvuruda, Mersin Limanı'nda deniz yolu ile konteyner taşımacılığı hizmeti veren teşebbüslerin, Suriye'de yaşanan siyasi olaylar neticesinde artan talep karşısında Ortadoğu limanlarına gidecek yüklerin navlun bedellerini beş katına kadar artırdığı iddia edilmiştir. Söz konusu iddia çerçevesinde, haklarında önaraştırma yürütülen teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmedikleri incelenmiştir.

(6) Önaraştırma kapsamında görevli raportörlerce, deniz yolu ile konteyner taşımacılığı hizmeti veren teşebbüslerde yapılan yerinde incelemelerde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında ihlal teşkil edebilecek herhangi bir belgeye rastlanmamıştır. Ayrıca, dosya mevcudu bilgilerden, deniz yolu taşımacılığı yapan teşebbüslerin, son bir yıl içinde uyguladıkları aylık navlun bedellerinin birbirinden oldukça farklı olduğu ve navlun bedellerinin %500'ler oranında arttığı yönündeki iddiaların aksine ortalama %20-50'ler düzeyinde değişen oranlarda arttığı ve birbirinden farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

(7) Diğer yandan, gerek Mersin Liman İşletmesi yetkilileri ile yapılan görüşmelere, gerekse Liman'dan alınan 2011-2012 yılları konteyner işlem hacmi verilerine göre, Suriye'de yaşanan siyasi olaylar neticesinde Mersin Limanı'ndan yapılan taşımacılıkta göreceli bir artış olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, Mersin Liman İşletmesi yetkililerince, konteyner elleçleme hacmi

12-46/1398-471

bakımından Suriye'deki sorunlardan kaynaklanan oransal artışın Mersin Limanı'nın toplam iş hacminde küçük bir paya sahip olduğu ifade edilmiştir. Yine teşebbüsler tarafından da son bir yıl içinde Suriye'de yaşanan çatışmalar sebebiyle Ortadoğu'ya yapılan kara yolu taşımacılığının olumsuz etkilendiği, deniz yolu taşımacılığında bir talep artışı yaşandığı ve bu durumun da navlun bedellerinde bir artışa neden olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte, teşebbüsler tarafından, navlun bedellerinde artış yaşanmasının diğer sebepleri arasında yakıt fiyatlarındaki artışlar, Avrupa Birliği'nin ekonomik durumunun kötüye gitmesi nedeniyle Türk ihracatçıların başta Ortadoğu ülkeleri olmak üzere yeni alternatifler araması, Ortadoğu ve Arap ülkelerinde yaşanan siyasi olaylar neticesinde bölgedeki risk nedeniyle sigorta primlerinde yaşanan artışlar, işçi ücretleri ve gemi giderlerinin değişmesi/yükselmesi, ABD Doları'nın Türk Lirası karşısında %2 ila %8 arasında değer kaybetmesi ve 2011 yılının Eylül ayından 2012 yılının Haziran ayına kadar ortalama %8 oranında enflasyon olması sayılmıştır.

- (8) Bu çerçevede, Suriye'de yaşanan siyasi olaylar neticesinde Mersin Limanı'ndan yapılan taşımacılıkta uygulanan navlun bedellerinde talep artışına paralel bir artış gözlemlendiği, ancak teşebbüsler tarafından uygulanan navlun ücretlerinin birbirinden farklılık gösterdiği, her bir teşebbüsün bağımsız olarak ekonomik koşullar çerçevesinde navlun bedellerini belirlediği kanaatine ulaşılmıştır.

1.2.2. Kara Yolu ile Konteyner Taşımacılığı Yapan Nakliye Firmalarının Aynı Fiyattan Taşımacılık Hizmeti Vermeyi Taahhüt Ettikleri ve Diğer İllerden Gelen Nakliye Firmalarını Mersin Limanı'na Sokmadıkları İddiası

- (9) Başvuruda, Mersin'de faaliyet gösteren ve kara yolu ile konteyner taşımacılığı yapan nakliye firmalarının her yıl kendi aralarında toplanıp bir yedime senet vererek, çevre illerdeki müşterilere aynı fiyattan taşımacılık hizmeti vermeyi taahhüt ettikleri ve diğer illerden gelen nakliye firmalarını Mersin Limanı'na sokmadıkları iddia edilmektedir.
- (10) Öneri kapsamında, raportörlerce söz konusu teşebbüslerde yapılan yerinde incelemelerde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında ihlal teşkil edebilecek herhangi bir belge bulunmamıştır. Bununla birlikte, ilgili teşebbüslerden alınan fatura örneklerinin incelenmesi sonucunda, gerek Mersin-Konya gerekse Mersin-Kayseri illeri arasında uygulanan nakliye ücretlerinin birbirinden farklı olduğu ve bir önceki yıla oranla nakliye ücretlerinde genel olarak bir artış yaşandığı tespit edilmiştir. Teşebbüslerin yetkilileri de önceki yıldan bu yana Mersin Limanı'ndan Anadolu'daki şehirlere yapılan konteyner taşımacılığı ücretlerinde ortalama olarak (.....) oranında bir artış yaşandığını teyit etmişler, ancak nakliye ücretlerindeki artışın motorin fiyatlarındaki artışa paralel olarak değiştiğini ifade etmişlerdir. Yetkililer ayrıca, piyasada yaşanan yoğun rekabet sonucu nakliye ücretlerinin maliyetleri karşılamadığını, hatta çoğu zaman T.C. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından belirlenen taban fiyatların altında kaldığını belirtmişlerdir.
- (11) Söz konusu bilgi ve belgeler değerlendirildiğinde, Mersin'de kara yolu ile taşımacılık hizmeti veren 60'ın üzerinde firma olduğu, teşebbüslerce uygulanan nakliye ücretlerinin birbirinden farklılık arz ettiği ve piyasada yoğun bir rekabetin yaşandığı dikkate alınarak, hakkında öneri yapılan teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal etmedikleri kanaatine varılmıştır.
- (12) Başvuruda yer alan diğer bir iddia ise, Mersin dışından gelen nakliye firmalarının Mersin Limanı'na sokulmadığına ilişkindir. Bu bağlamda, Mersin Liman İşletmesi yetkilileri ile yapılan görüşmede, diğer illerden gelen nakliye firmalarının Mersin Limanı'na girmesinde ve Liman sahası içinde faaliyet göstermesinde yerleşik firmalarca herhangi bir engellemenin söz konusu olmadığı, nitekim Liman kayıtlarından da diğer illere ait plakalı araçların Liman'a giriş-çıkış yaptığının kolaylıkla görülebileceği ifade edilmiştir. Bu çerçevede, söz konusu iddianın gerçeği yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

(13)

12-46/1398-471

I.2.3. Kalite Kontrol Belgeleri Olmayan Malların İhracının Durdurulduğu İddiası

- (14) Başvuruda son olarak, SGS ve Bureau Veritas isimli denetim firmalarınca gümrüklerde yapılan kontrollerde birtakım kalite kontrol belgeleri mevcut olmayan malların ihracının durdurulduğu, söz konusu durumun ise gümrük kapılarında uzun kuyrukların oluşmasına neden olduğu iddia edilmektedir.
- (15) Bilindiği üzere, son yıllarda yapılan düzenlemeler doğrultusunda, Suriye ve Irak'a yapılan ihracat bakımından, gümrüklerde çıkış işlemi yapan ihracatçıların, yetkili kılınmış uluslararası gözetim şirketleri Bureau Veritas ve SGS'den Uygunluk Sertifikası alması gerekmekte olup, söz konusu kalite kontrol ve gözetim belgesinin ibraz edilememesi halinde ürünlerin gümrüklerden geçişine izin verilmemektedir. Başvuruda da bu durumdan kaynaklanan bir mağduriyetin dile getirildiği görülmekle birlikte, şikâyetin 4054 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı ikinci maddesi çerçevesinde değerlendirilmesinin mümkün olmadığı, ihracat ve gümrük mevzuatı çerçevesinde değerlendirilmesinin yerinde olacağı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (16) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikâyetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.